Bili?üstü Becerileri Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bili?üstü Becerileri Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17963

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bili?üstü Becerileri Envanteri (BBE), ?ule Soydan taraf?ndan 2001 y?l?nda tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi? öz-bildirim tipi bir ölçme arac?d?r. Bu envanterin temel amac?, ö?rencilerin bili?üstü becerilerini, özellikle de matematik e?itimi ba?lam?nda sistematik olarak de?erlendirmektir. Çal??ma, geleneksel ölçme yöntemlerine bir alternatif de?erlendirme giri?imi olarak tasarlanm??t?r ve bireylerin kendi ö?renme süreçlerini (planlama, izleme ve de?erlendirme) ne ölçüde yönetebildiklerini anlamaya odaklanmaktad?r. Envanter, bili?sel süreçlerin fark?ndal???n? ve kontrolünü ölçerek, ö?rencilerin akademik ba?ar?lar?n? etkileyen temel mekanizmalar? analiz etmeyi hedefler.

Anahtar Kelimeler

Bili?üstü Beceriler, Metabili?, Matematik, Alternatif De?erlendirme, Ö?renme Stratejileri, Ölçme Arac? Geli?tirme, Bo?aziçi Üniversitesi.

Yazarlar

?ule Soydan

Amaç

Envanterin birincil amac?, matematik derslerinde ö?rencilerin sergiledi?i **bili?üstü stratejileri** ve becerileri nicel olarak tespit etmektir. Bu tespit, ö?retmenlere ve e?itim ara?t?rmac?lar?na ö?rencilerin problem çözme yakla??mlar?, ö?renme stratejileri ve öz düzenleme kapasiteleri hakk?nda derinlemesine bilgiler sunmay? amaçlamaktad?r. Elde edilen veriler, ö?rencilerin eksikliklerini gidermeye yönelik daha etkili pedagojik müdahalelerin geli?tirilmesine temel olu?turur.

Ölçe?in geli?tirilmesi, ayn? zamanda alternatif de?erlendirme yakla??mlar?n?n matematik alan?nda geçerli ve güvenilir bir ?ekilde uygulanabilirli?ini göstermeyi hedeflemi?tir. Amaç, sadece sonuç odakl? de?il, ayn? zamanda ö?rencilerin dü?ünme ve bili?sel süreçlerini izleme yeterliliklerini de?erlendiren bir araç sunmakt?r.

Yap? (Ölçülen Yap?)

Bili?üstü Becerileri Envanteri (BBE), psikolojideki temel bili?sel yap?lardan biri olan **metabili?** (bili?üstü) yap?s?n? ölçmektedir. Metabili?, genellikle iki ana bile?en alt?nda incelenir:

Bili? Bilgisi (Knowledge of Cognition): Bireyin görevler, stratejiler ve kendi ö?renme kapasitesi hakk?ndaki bilgisi. Bu, "Ne biliyorum?" ve "Bu görevi nas?l yapmal?y?m?" sorular?na verilen yan?tlard?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bili? Düzenlemesi (Regulation of Cognition): Bireyin bili?sel süreçleri yönetme eylemi. Bu, **Planlama** (görevden önce strateji belirleme), **?zleme** (görev s?ras?nda ilerlemeyi kontrol etme) ve **De?erlendirme** (görev tamamland?ktan sonra sonucu ve süreci yarg?lama) gibi alt süreçleri içerir.

BBE, özellikle matematiksel problem çözme görevleri s?ras?nda ö?rencilerin bu düzenleyici süreçleri ne kadar etkili kulland???n? ölçmek üzere tasarlanm??t?r, böylece bili?üstü becerilerin uygulamaya dönük yönünü vurgular.

Geçerlik

Kaynak materyalde, envanterin geçerlik çal??malar?na dair spesifik istatistiksel veriler aç?kça belirtilmemi?tir (-). Ancak, bir ölçek geli?tirme çal??mas? oldu?u için, geçerlik çal??malar?n?n yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Bu çal??malar?n, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? bili?üstü yap?y? do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini göstermesi beklenir.

Yap? Geçerli?i: Ölçe?in teorik olarak belirlenen bili?üstü alt boyutlar? (planlama, izleme, de?erlendirme) ne ölçüde ay?rt etti?ini belirlemek için faktör analizi tekniklerinin kullan?lm?? olmas? muhtemeldir.
Kapsam Geçerli?i: Maddelerin, bili?üstü becerilerinin ilgili tüm yönlerini temsil edip etmedi?i uzman görü?leri ve literatür taramas? ile sa?lanm?? olmal?d?r.

Güvenirlik

Envanterin güvenirlik analizlerine ili?kin spesifik istatistiksel sonuçlar (örne?in, Cronbach Alfa katsay?s? veya test-tekrar test güvenilirli?i) orijinal kaynakta sunulmam??t?r (-). Geli?tirme sürecinde, ölçe?in iç tutarl?l???n? veya kararl?l???n? gösteren güvenirlik analizlerinin yap?lmas? akademik standartlar gere?idir.

Yüksek bir iç tutarl?l?k katsay?s?, ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ölçme konusunda ne kadar uyumlu oldu?unu gösterir. Bu tür bir envanterin, özellikle ö?rencilerin bili?sel süreçleri gibi de?i?ken bir yap?y? ölçerken, zaman içinde tutarl? ve güvenilir sonuçlar üretmesi kritik öneme sahiptir.

Faktör Analizi

Orijinal kaynakta faktör analizi sonuçlar?na do?rudan at?f yap?lmam??t?r. Ancak, bili?üstü beceriler gibi çok boyutlu bir yap?y? ölçen araçlarda, ölçek maddelerinin hangi alt faktörler alt?nda topland???n? belirlemek amac?yla **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** yönteminin kullan?lmas? yayg?nd?r. Bu analiz, envanterin bili?üstü becerileri planlama, izleme ve de?erlendirme gibi teorik alt boyutlara ne kadar ba?ar?l? bir ?ekilde ay?rd???n? ortaya koyar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Envanter Bilgileri

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemi?tir (-). Tipik bili?üstü envanterler genellikle 4'lü veya 5'li Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?r (Örn: Hiçbir zaman - Her zaman).

Language Available: Türkçe (Orijinal dil)

Population Group: Ö?renci Popülasyonu (Özellikle matematik e?itimi alan ö?renciler).

Age Group: Spesifik ya? grubu tezin özetinde yer almamaktad?r; ancak konu ve referans dikkate al?nd???nda lise veya üniversite düzeyindeki ö?renciler olmas? muhtemeldir.

Population Details: Çal??ma, ?stanbul'da bulunan Bo?aziçi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülmü?tür.

Test Methodology: Bili?üstü becerilerin öz bildirim yoluyla ölçülmesine dayanan, yap?land?r?lm?? bir psikometrik araçt?r.

Anahtar Kelimeler

Metabili?sel Düzenleme, Problem Çözme Stratejileri, Öz De?erlendirme, Matematiksel Dü?ünme, E?itimde Ölçme ve De?erlendirme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: ?ule Soydan (2001 itibar?yla Bo?aziçi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2001

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirildi?i için, kullan?m izinleri ve ücret bilgisi aç?kça belirtilmemi?tir. Akademik amaçl? ço?altma ve kullan?m için yazar ?ule Soydan veya Bo?aziçi Üniversitesi'nden izin al?nmas? tavsiye edilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Soydan, ?. (2001). *Development of instruments for the assessment of metacognitive skills in mathematics: An alternative assessment attempt* (Master's thesis). Bo?aziçi University Institute of Science, ?stanbul.

Bili?üstü Becerileri Envanteri Maddeleri

ÖNEML?: Bu envanterin orijinal ölçek maddeleri, kaynak içerikte yer almad??? için bu bölümde sunulamamaktad?r. Maddeler, tezin orijinal metnine (Soydan, 2001) ba?vurularak elde edilebilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM